

EIERSKAPSKONTROLL

Bodø2024 IKS

Nordland fylkeskommune

Rapport 2023

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll i Bodø2024 IKS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Nordland fylkeskommune og Bodø2024 IKS, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Nordland fylkeskommune og Bodø2024 IKS for samarbeidet i gjennomføring av eierskapskontrollen.

Hammerfest/Tromsø 31.8.2023

Knut Teppan Vik

*Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
Ansvarlig for kvalitetssikring*

Tone Jæger Karlstad

Prosjektleder, forvaltningsrevisor

0 SAMMENDRAG

Kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune vedtok i møte 21.2.2023 under sak 12/23 at det skulle gjennomføres en eierskapskontroll i Bodø2024 IKS. Selskapet er eid av Bodø kommune (50%) og Nordland fylkeskommune (50%). Selskapet ble stiftet i desember 2019, og har følgende vedtektsfestede formål:

«Selskapet har ikke et ervervsmessig formål. Hovedformålet er å styrke den langsiktige utvikling og betydning av kunst- og kulturlivet i Bodø og Nordland, inkl. involvering av den øvrige landsdel der det er naturlig, samt bidra til å styrke den europeiske kulturs mangfold.

Selskapet skal øke Bodø, Nordland og landsdelens synlighet og tiltrekningskraft nasjonalt og internasjonalt og utvikle europeisk kultursamarbeid og dialog.

Selskapet skal planlegge, gjennomføre og evaluere Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024. Selskapet skal yte støtte til arrangementer og prosjekter opp til, under og etter hovedstadsåret 2024.

Selskapet skal sikre aktiv folkelig medvirkning gjennom bred deltakelse, samt fremme samfunnsøkonomisk engasjement fra næringslivet, kultursektoren, samt forsknings- og utdanningssektoren i forberedelse og gjennomføring av Bodø2024 og årene etter.

Selskapet skal bidra til utvikling av åpne og levende by- og lokalmiljøer som fremmer fellesskap med rom for mangfold.

Selskapets arbeide skal skje i nært samarbeid med eierne i Bodø kommune og Nordland fylkeskommune. I tillegg skal selskapet ha nødvendige samarbeidsrelasjoner med regionsentrene, samt kunst- og kulturinstitusjoner i fylket, nasjonalt og internasjonalt.

Gjennom sitt arbeide skal selskapet bidra til å styrke kulturens plass i samfunnsplanleggingen og samfunnsutviklingen.

Selskapet kan beslutte diverse salg som er relatert til markedsføring og synliggjøring av prosjektet.

Selskapet er forpliktet til å følge opp hovedlinjene i Bodø2024 søknaden som gav ECoC tittelen. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver som eierne og selskapet blir enige om. Selskapet kan ikke delta i andre selskaper».

Eierskapskontrollen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

- 1. Fører Nordland fylkeskommune kontroll med sine eierinteresser i Bodø2024 IKS?*
- 2. Utøves fylkeskommunens eierinteresser i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

Revisors vurdering av eierutøvelsen i Bodø2024 IKS er gjort opp mot sentrale krav i relevant lovverk, fylkestingets og representantskapets vedtak og forutsetninger gjennom selskapsavtalen, samt etablerte normer for god eierstyring. Med sistnevnte mener vi i denne eierskapskontrollen KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020. Denne inneholder anbefalinger til både eier, representantskapet og styret. Det er ikke gjort undersøkelser tilknyttet selskapets drift. Vurderingene er basert på skriftlige opplysninger fra selskapet slik som protokoller fra møter i

representantskapet samt dokumentasjon som er styrende for selskapsledelsen. Vi baserer oss også på opplysninger som selskapet v/styreleder, administrerende direktør og Nordland fylkeskommune har gitt oss per e-post og i såkalte egenerklæringsskjemaer.

Revisors samlede konklusjon er at:

- Nordland fylkeskommune fører kontroll med sine eierinteresser i Bodø2024 IKS.
- Nordland fylkeskommunes eierinteresser utøves i stor grad, men ikke fullt ut, i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Revisors konklusjoner bygger på følgende oppsummerte vurderinger:

Eier Nordland fylkeskommune har **oppfylt**:

- IKS-loven § 4 om selskapsavtale
- IKS-loven § 6 om representantskap
- IKS-loven § 10 jf. aksjeloven § 20-6 om kjønnsbalanse i styret
- IKS-loven §§ 18, 20 og 27 om saker som skal behandles i representantskapet
- Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding
- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 3 om opplæring til folkevalgte
- KS-anbefaling nr. 4 om årlig rapport om selskapet
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 8 om innkallingsfrist til generalforsamling i selskapsavtalen
- KS-anbefaling nr. 9 om styrets sammensetning og kompetanse
- KS-anbefaling nr. 10 om bruk av valgkomite
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse i styret
- KS-anbefaling nr. 12 om å anbefale styret å jevnlig vurdere egen kompetanse

Eier Nordland fylkeskommune har **til dels** oppfylt:

- IKS-loven § 8 (2) om innkallingsfrist til generalforsamlinger

Eier Nordland fylkeskommune har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 14 om bruk av numeriske vararepresentanter
- Selskapsavtalen § 9 om oppnevning av varamedlemmer til styret

Styret i Bodø2024 IKS har **oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 12 om å etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for håndtering av habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr. 19 om etiske retningslinjer

Styret i Bodø2024 IKS har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 18 om registrering av styreverv i styrevervregisteret

Bodø2024 IKS skal etter det opplyste avvikles i løpet av 2025. Revisor anser det likevel hensiktsmessig å gi anbefalinger relatert til de funnene i vår rapport som avdekker avvik sett opp mot IKS-loven og gjeldende selskapsavtale for selskapet. På bakgrunn av slike funn, og revisors vurderinger, gis følgende anbefalinger:

- Nordland fylkeskomme anbefales å oppnevne varamedlemmer til styret i Bodø2024 IKS for å sikre at praksis er i tråd med forutsetningene i selskapsavtalen
- Nordland fylkeskommune anbefales å treffe tiltak for å sikre at det kalles inn til representantskapsmøter i tråd med frist gitt i IKS-loven

Innholdsfortegnelse

0	SAMMENDRAG	2
1	INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON	2
1.1	Bakgrunn og bestilling	2
1.2	Selskapsinformasjon.....	2
1.2.1	<i>Etablering, eierforhold og formål</i>	2
1.2.2	<i>Styret og daglig ledelse/drift</i>	3
1.2.3	<i>Representantskapet</i>	5
2	PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE	6
2.1	Problemstillinger	6
2.2	Kriterier	6
2.3	Metode.....	7
3	KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER	8
3.1	Eierstyring	8
3.3.1	<i>Valg av selskapsform</i>	8
3.1.2	<i>Selskapsavtale</i>	9
3.1.3	<i>Eierskapsmelding og eierberetning</i>	9
3.1.4	<i>Eierskapsseminarer</i>	12
3.1.5	<i>Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter</i>	13
3.1.6	<i>Oppnevning av eierrepresentanter</i>	13
3.1.7	<i>Eiermøter</i>	14
3.1.8	<i>Representantskapet</i>	15
3.1.9	<i>Styrets sammensetning og kompetanse</i>	16
3.1.10	<i>Bruk av valgkomité</i>	18
3.1.11	<i>Bruk av numeriske vararepresentanter</i>	18
3.2	Styret	18
3.2.1	<i>Rutiner for habilitetskonflikter</i>	18
3.2.2	<i>Registrering av styreverv i styrevervregisteret</i>	19
3.2.3	<i>Etiske retningslinjer for selskapsdriften</i>	19
3.4	Økonomiske forhold og fremtidsutsikter	20
3.5	Oppsummering og samlet konklusjon	21
4	UTTALELSE	23
5	ANBEFALINGER	24
6	REFERANSER	25

1 INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune vedtok i møte 21.2.2023 under sak 12/23 at det skulle gjennomføres en eierskapskontroll i Bodø2024 IKS. Selskapet har ikke tidligere vært gjenstand for en eierskapskontroll, og en eierskapskontroll rettet mot dette selskapet inngår i fylkeskommunens plan for eierskapskontroll for perioden 2019-2023. Av planen fremgår det: *«Med bakgrunn i forventet høy aktivitet og på bakgrunn av fylkeskommunens eierandel (50%) og selskapets betydelige tilskudd fra fylkeskommunen og selskapets økonomi ble selskapet vurdert og prioritert i inneværende periode».*

Kontrollutvalgets formål med eierskapskontrollen er å undersøke eierskapsutøvelsen og forhold knyttet til rapportering og informasjonsflyt fra et eierperspektiv. Eierskapskontrollen har som mål å kontrollere om den som utøver fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

Bodø2024 IKS er et interkommunalt selskap som eies 50% av Nordland fylkeskommune og 50% av Bodø kommune. Selskapet ble vedtatt etablert i fylkestinget i Nordland 2.12.2019, og selskapsavtalen ble da vedtatt. Selskapet ble stiftet 5. desember 2019, og registrert i enhetsregisteret¹ 3. november 2020.

Selskapets formål er definert på følgende måte i selskapsavtalen:

«Selskapet har ikke et ervervsmessig formål. Hovedformålet er å styrke den langsiktige utvikling og betydning av kunst- og kulturlivet i Bodø og Nordland, inkl. involvering av den øvrige landsdel der det er naturlig, samt bidra til å styrke den europeiske kulturs mangfold.

Selskapet skal øke Bodø, Nordland og landsdelens synlighet og tiltrekningskraft nasjonalt og internasjonalt og utvikle europeisk kultursamarbeid og dialog.

Selskapet skal planlegge, gjennomføre og evaluere Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024. Selskapet skal yte støtte til arrangementer og prosjekter opp til, under og etter hovedstadsåret 2024.

Selskapet skal sikre aktiv folkelig medvirkning gjennom bred deltakelse, samt fremme samfunnsøkonomisk engasjement fra næringslivet, kultursektoren, samt forsknings- og utdanningssektoren i forberedelse og gjennomføring av Bodø2024 og årene etter.

Selskapet skal bidra til utvikling av åpne og levende by- og lokalmiljøer som fremmer fellesskap med rom for mangfold.

Selskapets arbeide skal skje i nært samarbeid med eierne i Bodø kommune og Nordland fylkeskommune. I tillegg skal selskapet ha nødvendige samarbeidsrelasjoner med regionsentrene, samt kunst- og kulturinstitusjoner i fylket, nasjonalt og internasjonalt.

¹ Register for samordning av opplysninger og grunndata om enheter i næringslivet og offentlig sektor som finnes i ulike offentlige registeret, jf. <https://www.brreg.no/om-oss/registre-vare/om-enhetsregisteret/> 31.7.2023

Gjennom sitt arbeide skal selskapet bidra til å styrke kulturens plass i samfunnsplanleggingen og samfunnsutviklingen.

Selskapet kan beslutte diverse salg som er relatert til markedsføring og synliggjøring av prosjektet.

Selskapet er forpliktet til å følge opp hovedlinjene i Bodø2024 søknaden som gav ECoC tittelen. Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver som eierne og selskapet blir enige om. Selskapet kan ikke delta i andre selskaper».

Fordi Bodø2024 IKS er etablert konkret i forbindelse med prosjektet om Bodø som kulturhovedstad i 2024, skal selskapet i løpet av 2025 avvikles. Selskapet kan ikke ta opp lån, og det kan ikke delta i andre selskaper.

1.2.2 Styret og daglig ledelse/drift

Selskapets forretningskontor er i Bodø. Selskapets øverste leder er administrerende direktør André Wallann Larsen. I tillegg til administrerende direktør har selskapet 19 ansatte fordelt på avdelingene *Program, Kommunikasjon og marked* og *Økonomi og administrasjon*. Selskapet har en ledergruppe med en leder fra hver avdeling i tillegg til administrerende direktør. De ansatte som innehar lederstillinger i selskapet, avlønnes på følgende måte:

- Administrerende direktør: 1 280 970,-
- Programsjef: 965 713,-
- Kommunikasjons- og markedsjef: 934 099,-
- Økonomi- og administrasjonssjef: 934 560,-

Oppfølging av administrerende direktør skjer gjennom møter og telefonmøter med styreleder, og gjennom styremøter. I tillegg gjennomføres det årlig en formell medarbeidersamtale mellom styreleder og administrerende direktør - som styreleder innkaller til. Administrerende direktør er i stillingsinstruks gitt fullmakt til å forplikte selskapet for inntil 2 millioner kroner. Ved beslutninger som overstiger dette beløpet, skal det legges frem for styreleder for godkjenning. I praksis gjøres dette gjennom at styreleder bekrefter sin tilslutning per e-post. Programsjef, kommunikasjons- og markedsjef og økonomi- og administrasjonssjef har fått fullmakt fra administrerende direktør til å forplikte selskapet innenfor sitt budsjett på opp til 200 000 kroner. Forpliktelse som medfører at dette beløpet overstiges må forelegges direktør.

I tillegg har Bodø2024 IKS to rådgivende organer; et kunstnerisk råd som består av syv personer med forskjellig kunstfaglig kompetanse, og et regionalråd som består av kommunale representanter fra regionsentrene i Nordland: Mosjøen, Mo i Rana, Brønnøysund, Alstadhaug, Fauske, Bodø, Narvik, Sortland, Svolvær og Leknes. Nordland fylkeskommune er representert i begge disse rådene.

Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren/eierne. Den ytre rammen består av eierstrategien, eierskapsmeldingen og selskapsavtalen til selskapet, samt de til enhver tid gjeldende styrevedtak². Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål,

² KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett. Styret har det overordnede HMS-ansvaret i selskapet. Styret skal blant annet:

- Føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.
- Utarbeide forslag til budsjett og årsrapport.
- Legge frem revidert regnskap.
- Avgi innstilling til representantskapet.
- Ansette/avskjedige daglig leder og fastsettes dennes lønn, jf. søknadens Q35.
- Opprette 2 rådgivende utvalg, jf. søknadens Q34.³

Ifølge selskapsavtalen skal styret ha 5-7 medlemmer, herunder en leder og en nestleder, og et tilsvarende antall varamedlemmer, hvorav ett medlem kan velges av og blant de ansatte. Representantskapet velger styrets leder og nestleder, og disse velges for to år. I det følgende gis en fremstilling av styret i selskapet valgt i representantskapsmøte 15.12.2021.

- Aili Keskitalo (leder)
- Lars Magne Andreassen (nestleder)
- Fredrik Lindgren
- Dorthé Eide
- Mads Andreassen
- Unni Olsen

Styreleder honoreres med kr 50 000 per år, og øvrige styremedlemmer honoreres med kr 25 000 per år.

Salten kommunerevisjon IKS er selskapets revisor. Revisorgodtgjørelse avgjøres av representantskapet og er for 2023 satt til kr 59 150. Styret opplyser at de ikke er kjent med at revisor utfører oppgaver utover pliktig revisjon. Selskapet opplyser at det i liten grad benyttes rådgivere ut over selskapets egne ansatte, men at selskapet har i noen tilfeller benyttet seg av juridiske rådgivere, rådgivere på innkjøp, rådgivere i forbindelse med monitorering av prosjektet fra EUs ekspertpanel, samt rådgivere i forbindelse med å etablere et sponsorprogram.

I tabellen nedenfor viser vi en oversikt over selskapets driftsresultat, egenkapital og gjeld, slik det fremgår av årsregnskapene for 2020 – 2022.

Tabell 1: Årsregnskap for 2020 – 2022. Tall i hele tusen kr.

År	Driftsinntekter	Driftskostnader	Driftsresultat	Årsresultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2020	9 032	0	1 318	1 318	1 318	3 667
2021	33 604	19 937	13 667	13 667	14 943	3 439
2022	57 770	48 364	9 406	9 406	24 817	13 439

³ Selskapsavtalen for Bodø2024 IKS § 9

1.2.3 Representantskapet

Representantskapet er Bodø2024 IKS sitt eierorgan og øverste myndighet. Nordland fylkeskommune skal utøve eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Som eierorgan velger representantskapet styret. Representantskapet kan instruere styret og omgjøre dets beslutninger. Ifølge selskapsavtalen til Bodø2024 IKS skal representantskapet ha seks medlemmer med personlige varamedlemmer. Tre styremedlemmer skal oppnevnes av Bodø bystyre, og tre styremedlemmer skal oppnevnes av Nordland fylkesting. Representantskapet skal bestå av politikere fra kommunen og fylkeskommunen. Ordføreren i Bodø kommune og fylkesrådslederen i Nordland fylkeskommune skal være medlemmer av representantskapet. Fylkesrådslederen er representantskapets leder, og ordføreren i Bodø er nestleder.

Valgperioden for representantskapet følger kommunevalgperioden, og representantskapet fungerer til nytt representantskap er valgt og konstituert. Valgte medlemmer og varamedlemmer til representantskapet for perioden 2019 – 2023 fremgår av nedenstående tabell.

Representant	Vararepresentant	Kommune/fylkeskommune
Elin Dahlseng Eide	Svein Eggesvik	Nordland fylkeskommune
Kari Anne Bøkestad Andreassen	Christian Torset	Nordland fylkeskommune
Beate Bø Nilsen	Joakim Sennesvik	Nordland fylkeskommune
Ida Marie Pinnerød	Ola Smeplass	Bodø kommune
Synnøve Pettersen	Paro Lyngmo	Bodø kommune
Lars Vestnes	Ole-Henrik Hjartøy	Bodø kommune

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, formulerte vi følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. *Fører Nordland fylkeskommune kontroll med sine eierinteresser i Bodø2024 IKS?*
2. *Utøves fylkeskommunens eierinteresser i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

2.2 Kriterier

Når fylkeskommunen har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for fylkeskommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og daglig leder, kalles selskapsstyring. Bodø2024 IKS er organisert som et interkommunalt selskap, og styringen av selskapet skal skje gjennom representantskapet, styret og daglig ledelse. Som deltaker i et interkommunalt selskap skal fylkeskommunen ikke involvere seg direkte i selskapsstyringen. Eierstyring skjer blant annet gjennom representantskapsmøter. Ved bruk av representantskapsmøter som styringskanal, kan fylkeskommunen som eier på et overordnet nivå påvirke hvordan styret skal forvalte selskapet. Fylkeskommunen kan også etablere andre arenaer for utøvelse av eierstyring.

For å kunne gjøre vurderinger av Nordland fylkeskommunes kontroll av og eierutøvelse i Bodø2024 IKS, må vi utlede kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av fylkeskommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene utledes fra følgende kilder:

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)
- Selskapsavtale for Bodø2024 IKS

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll finnes i et hefte utgitt fra KS⁴. Det inngår totalt 21 anbefalinger til kommunene og fylkeskommunene. Formålet med anbefalingene er å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få god eierstyring av selskaper og foretak. Anbefalingene skal også gi kunnskap til styremedlemmene i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styreformen endres. Revisor gjør vurderinger opp mot de anbefalingene fra KS som vi har vurdert som relevante for denne eierskapskontrollen. Når det gjelder bestemmelser fra kommuneloven og IKS-loven, gjør vi vurderinger opp mot utvalgte bestemmelser som stiller krav til Nordland fylkeskommune som eier av selskap.

Selskapsavtalen for Bodø2024 IKS inneholder føringer spesifikt for Nordland fylkeskommune og for selskapet. Samtidig som det kan utledes kriterier fra krav og forventninger i dette dokumentet,

⁴ KS er kommunesektorens interesseorganisasjon, utviklingspartner og landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle kommuner og fylkeskommune er medlemmer. KS arbeider for en selvstendig og nyskapende kommunesektor, jf. <https://www.ks.no/om-ks/>

er det også et sentralt dokument for å belyse eierutøvelse. Selskapsavtalen blir, i tillegg til fylkeskommunens eierskapsmelding, også relevant under revisors funn og som grunnlag for å gjøre vurderinger.

2.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*⁵, kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10, 14 og 15.

Problemstillingene er belyst ved at vi har innhentet informasjon og dokumentasjon fra selskapet og fra representanter fra Nordland fylkeskommune. Vi har blant annet bedt administrerende direktør, selskapets styre og fylkeskommunens eierrepresentant om å fylle ut skjemaer som vi har utarbeidet med konkrete spørsmål som knytter seg til kriteriene – såkalte «egenerklæringsskjema». Egenerklæringsskjemaet fra selskapet er besvart av økonomi- og administrasjonssjef, og skjemaet fra styret er besvart av styreleder. Egenerklæringsskjemaet fra eierrepresentant er fylt ut av fylkesdirektør for samfunnsutvikling.

Vi har også fremskaffet selskapsopplysninger via åpne kilder som søkemotorene proff.no og styrevervregisteret.no. Selskapsavtalen for Bodø2024 IKS er et relevant dokument for eierskapskontrollen, det samme gjelder for Nordland fylkeskommunes eierskapsmelding. Vi har innhentet innkallinger og referater fra avholdte representantskapsmøter i perioden 2020 – 2023, samt referater fra samarbeidsmøter med selskapet. Øvrig dokumentasjon som utgjør datagrunnlaget i eierskapskontrollen, er planer og strategier for selskapet samt dokumentasjon fra politiske møter som belyser etableringen av selskapet.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av Nordland fylkeskommune som eier av selskapet, og av selskapets styre. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om selskapet og administrasjonen med detaljningsnivå som går utover informasjonen om den rene eier- og selskapsstyringen. Når dette presenteres er det som bidra til en helhetlig fremstilling av selskapet og dets drift.

⁵ Fastsatt av NKRFs styre 12.8.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.9.2020.

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

I dette kapitlet presenterer vi revisors funn og revisors vurderinger vedrørende problemstillingene som er lagt til grunn for eierskapskontrollen.

3.1 Eierstyring

3.3.1 Valg av selskapsform

Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn

Bodø 2024 er registrert som et interkommunalt selskap. I sak 103/2019 behandlet av fylkestinget 17.6.2019 ble det gitt informasjon til fylkestinget om det kunstneriske programmet og økonomien i prosjektet om Bodø som Europeisk kulturhovedstad. Her informeres det om at en forutsetning for å bli utpekt som Europeisk kulturhovedstad er at prosjektet gjennomføres av en frittstående organisasjon, og at det var tenkt å etablere et interkommunalt selskap eid av Nordland fylkeskommune og Bodø kommune.

I egenerklæringsskjemaet fra eierrepresentant har revisor fått informasjon om at bakgrunnen for å opprette et IKS var at dette var den beste organisasjonsformen for å sikre ansvarlighet, innsyn og fleksibilitet for offentlig og privat finansiering som prosjekter som dette krever. Videre at det også er et mål at selskapet skal være minst mulig, og mest mulig effektiv innenfor et relativt kort tidsrom. Selskapet har ikke ervervsmessig formål og opphører å eksistere i løpet av 2025. Eierrepresentanten opplyser om at sett i sammenheng med vedtektsfestet formål oppleves nåværende selskapsform som den mest hensiktsmessige.

Gjennomføringen av Kulturhovedstadsåret må i størst mulig grad gjennomføres i tråd med det som er beskrevet i søknaden om å bli utpekt som kulturhovedstad. I søknaden er det lagt til grunn at det vil etableres et interkommunalt selskap for gjennomføring av prosjektet.

Revisors vurdering

Hvilken selskapsform som skulle velges i dette tilfellet, har vært til behandling i fylkestinget i Nordland fylkeskommune. Selskapet er eid av en kommune og en fylkeskommune, og ikke av private parter, noe som etter revisors syn er et moment som taler for at det er valgt en hensiktsmessig organisasjonsform. Ovenstående funn viser at fylkeskommunen i alle tilfeller har vurdert, og hatt et bevisst forhold til, valg av organisasjonsform. Det er også grunn til å vektlegge at fylkeskommunen ved å etablere et IKS har fulgt opp det som har vært fremholdt i søknad om å bli utpekt som Europeisk kulturhovedstad. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at **Nordland fylkeskommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 1.**

3.1.2 Selskapsavtale

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn;
2. angivelse av deltakerne;
3. selskapets formål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
5. antall styremedlemmer;
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Jf. IKS-loven § 4

Revisors funn

Selskapsavtale for Bodø2024 IKS er vedtatt i fylkestinget 2.12.2019. Revisor oppfatter ikke at selskapsavtalen har vært endret etter dette. En gjennomgang av selskapsavtalen viser at avtalen inneholder alle de punkter som den skal etter gjeldende lovgivning.

Revisors vurdering

Selskapsavtalen er utformet av representantskapet – hvor Nordland fylkeskommune er representert. På bakgrunn av ovenstående funn er revisors vurdering at **Nordland fylkeskommune har oppfylt IKS-loven § 4.**

3.1.3 Eierskapsmelding og eierberetning

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv. for selskapene).

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn

Nordland fylkeskommune har en eierskapsmelding som ble behandlet og vedtatt i fylkestinget 21.2.2022. Av eierskapsmeldingens innledning fremgår det at Nordland fylkeskommune har et aktivt og bevisst forhold til sitt eierskap i selskaper og foretak. Videre fremgår det at

eierskapsmeldingen bygger på den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse⁶, samt KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, og at eierskapsmeldingen skal være et overordnet styringsinstrument for virksomheter lagt til et annet rettssubjekt. Det fremgår også at dokumentet skal være en veileder for å håndtere eierskap.

Eierskapsmeldingen har et kapittel som omhandler fylkeskommunens prinsipper for eierskap. Her fremgår at Nordland fylkeskommune som eier i selskaper skal ha gode prinsipper for en overordnet eierskapspolitikk, og at prinsippene innebærer tydeliggjøring av krav til fylkeskommunen som eier. Prinsippene skal legges til grunn for eierstyring i de selskap og foretak fylkeskommunen har eierinteresser i, for personer valgt inn i styrende organer, og for utøvelse av oppgaver knyttet til eierstyring. I det følgende gjengis Nordland fylkeskommunes prinsipper for eierstyring, som presentert i ovenfor nevnte eierskapsmelding.

1. *Nordland fylkeskommunes eierskap skal være preget av åpenhet og langsiktighet.*
2. *Eierskap skal være samfunnsansvarlig og bærekraftig.*
3. *Nordland fylkeskommunes eierskap knyttes hovedsakelig til rollen som utviklingsaktør/samfunnsutvikler. I denne rollen er fylkeskommunen primært opptatt av resultater i form av nærings- og samfunnsutvikling.*
4. *Fylkeskommunen skal være en aktiv målrettet og forutsigbar eier med ambisjon om å utøve strategisk eierpolitikk.*
5. *Eierskap utøves på generalforsamlinger, representantskapsmøter og eiermøter. Saker av strategisk interesse skal forberedes før møtet finner sted.*
6. *Det er i Nordland fylkeskommunes interesse at selskapene har en bærekraftig økonomi. Det skal legges til grunn en lav risikoprofil.*
7. *Selskaper der Nordland fylkeskommune har stor eierandel skal som hovedregel ha en valgkomite.*
8. *Nordland fylkeskommune skal være en pådriver for at det er en balansert kjønnsrepresentasjon i styret til selskaper fylkeskommunen har eierskap i.*
9. *Nordland fylkeskommune legger til grunn at styret har:*
 - a) *Etiske retningslinjer for sin virksomhet*
 - b) *Er bevisste sitt samfunnsansvar*
 - c) *En styresammensetning som innehar nødvendig kompetanse, kapasitet og mangfold*
10. *Styregodtgjørelse skal fremme verdiskapning i selskapet og skal fremstå som rimelig med hensyn på ansvar, kompetanse, arbeidets omfang og selskapets kompleksitet.*
11. *Det skal utarbeides eierstrategi for alle selskaper der Nordland fylkeskommune eier alene, eller sammen med andre offentlige eiere innehar en kontrollerende eierandel.*
12. *Alle kjøp og salg av aksjer og andeler i selskaper og andelslag skal godkjennes av fylkestinget eller foretas på bakgrunn av delegert fullmakt fra fylkestinget. Fylkesrådet har fullmakt til å gjøre vedtak om kjøp av salg av aksjer og andeler i saker det er etablert en policy for fylkeskommunens deltakelse og engasjement, og verdien av transaksjonen ikke overstiger kr 5 mill.*
13. *Allment aksepterte eierstyringsprinsipper, herunder KS sine anbefalinger om eierstyring, skal legges til grunn for forvaltning av fylkeskommunens eierinteresser.*
14. *Nordland fylkeskommune evaluerer sitt eierskap fortløpende.*
15. *Fylkestinget orienteres om forvaltning i eierskapet gjennom en årlig eierskapsmelding.*

⁶ NUES – Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse sitt sett med anbefalinger «Den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse».

Videre inneholder eierskapsmeldingen en oversikt over de selskapene som fylkeskommunen har eierinteresser i. Om Bodø2024 IKS fremgår følgende:

Bodø 2024 har forretningskontor i Bodø.

Selskapet har ikke ervervsmessig formål. Hovedformålet er å styrke den langsiktige utvikling og betydning av kunst- og kulturlivet i Bodø og Nordland, inklusiv involvering av den øvrige landsdel der det er naturlig, samt bidra til å styrke den europeiske kulturs mangfold. Selskapet skal øke Bodø, Nordland og landsdelens synlighet og tiltrekningskraft nasjonalt og internasjonalt og utvikle europeisk kultursamarbeid og dialog. Selskapet skal planlegge, gjennomføre og evaluere Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024. Selskapet skal yte støtte til arrangement og prosjekter opp til, under og etter hovedstadsåret 2024. Selskapet skal sikre aktiv folkelig medvirkning gjennom bred deltakelse, samt fremme samfunnsøkonomisk engasjement fra næringslivet, kultursektoren, samt forsknings- og utdanningssektoren i forbindelse og gjennomføring av Bodø2024 og årene etter. Selskapet skal bidra til utvikling av åpne og levede by- og lokalmiljøer som fremmer fellesskap med rom for mangfold. Selskapets arbeid skal skje i nært samarbeid med eierne Bodø kommune og Nordland fylkeskommune.

Nordland fylkeskommune eier 50% av selskapet.

Det gis også en oversikt over alle selskaper sortert etter kategorier, og her er Bodø2024 IKS kategorisert som *Gruppe B: Selskaper nært koblet til NFK oppgaver.*

Som det fremgår av fylkeskommunens prinsipper for eierstyring utarbeides det også årlige Eiermeldinger/Eierrapporter. Revisor har funnet at fylkestinget har behandlet slike Eiermeldinger for årene 2019, 2020, 2021, i tillegg til selve eierskapsmeldingen som ble behandlet i 2022. I Eiermeldingene gis det noe mer utfyllende informasjon per selskap. Om Bodø2024 IKS gis det i Eiermeldingene overordnet selskapsinformasjon, informasjon om selskapets formål og om styret og antall årsverk. Det gis også en presentasjon av økonomiske nøkkeltall for selskapet.

Revisor har funnet at det ved to anledninger i perioden 2021-2022 også er gitt orienteringer fra fylkesrådsleder til fylkestinget som knytter seg til tilstanden i Bodø2024 IKS. Den første orienteringen ble gitt i møte 26.4.2021 under sak 59/2021. Orienteringen ble gitt etter at det, ifølge fylkesrådsleder, hadde «stormet rundt Bodø2024 den siste tiden og det har kommet tydelige signaler om at de er for lite synlig». I møtet ble det gitt orienteringer rundt fire punkter som hadde fått oppmerksomhet i media i tiden forut for orientering. De fire punktene var kunstnerisk direktørs avgang, manglende åpenhet, sponsing av TV2 sitt program «Hver gang vi møtes» samt bruk av konsulenttenester for tilsettinger. Fylkestinget ble orientert om prosessen med å tilsette ny kunstnerisk direktør, samarbeidsmøter mellom ulike aktører og konkrete prosjekter som var iverksatt, utfordringer rundt koronapandemien, samt fremdrift og status i kulturhovedstadsprosjektet. Det ble også gitt informasjon om inngåtte avtaler om sponsormidler.

Den andre orienteringen ble gitt til fylkestinget i møte 13.6.2022 under sak 106/2022. Her ble fylkestinget orientert om utvikling i selskapet samt hvilke konkrete oppgaver og prosjekter selskapet jobbet med og var engasjert i. Det ble blant annet også informert om at selskapet hadde inngått samarbeid med Nord universitet om en langsiktig evaluering av prosjektet som skal ferdigstilles i slutten av 2025. Det ble også informert om selskapets samarbeid og treffpunkter med Nordland fylkeskommune som eier.

I tillegg til ovenstående orienteringer har administrerende direktør i Bodø2024 gitt muntlig orientering til fylkestinget i møte 17.4.2023.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at Nordland fylkeskommune i løpet av inneværende valgperiode har utarbeidet og vedtatt en eierskapsmelding. En analyse av eierskapsmelding viser at denne har det innhold som er påkrevd etter kommunelovens bestemmelser. Videre har Nordland fylkeskommune årlig fremlagt en eierskapsmelding for alle sine selskaper, herunder også Bodø2024 IKS, for fylkestinget. Dette i tillegg til øvrige orienteringer i fylkestinget om status i selskapet. På bakgrunn av dette er revisors vurderinger at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** kommuneloven § 26-1 og KS-anbefaling nr. 4.

3.1.4 Eierskapsseminarer

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

Revisors funn

Revisor har spurt Nordland fylkeskommunes representanter om hvorvidt det er etablert obligatorisk opplæring av og informasjon om eierstyring til folkevalgte representanter. Vi har fått tilbakemelding om at det har vært ulike ledere av representantskapet på grunn av skifte av fylkesrådsledere. Det er til enhver tid sittende fylkesrådsleder som leder representantskapet. I perioden har representantskapet vært ledet av Tomas Norvoll, Remi Solberg, og nå Elin Dahlseng Eide. Fylkesdirektør Odd Henriksen skriver i egenerklæringsskjema at alle disse fylkesrådslederne er erfarne ledere, og har bidratt inn i selskapet med ulik kompetanse.

Fylkestinget orienteres årlig om fylkeskommunens eierskapsstrategi, prinsipper for eierskap og roller. Videre har vi fått tilbakemelding om at fylkeskommunen har kjørt generell opplæring med interne ressurser til de folkevalgte i fylkestinget. Det gis opplæring av fylkesrådet som har den utøvende rollen i forbindelse med Nordland fylkeskommunes eierskap. Revisor har fått oversendt materiell som ble utarbeidet i forbindelse med opplæring/veiledning gitt til fylkesrådsleder Elin Dahlseng Eide 3.3.2023. Dokumentasjonen viser at det blant annet ble gitt opplæring og informasjon om eiermøter og generalforsamlinger, oppfølging av det enkelte selskap, samt eierrapporter. Fylkeskommunen informerer om at fylkesrådene gis løpende bistand og veiledning av rådgivere på området i forbindelse med representasjon i styre og generalforsamlinger.

Revisors vurdering

Det er dokumentert ovenfor revisor at opplæring i forvaltning av fylkeskommunalt eierskap er gitt til sittende fylkesrådsleder, og at fylkestinget for øvrig gjennom behandling av eierskapsmeldinger og rapporter årlig får informasjon om eierstyring generelt og i de konkrete selskapene spesielt. Revisors vurdering er følgelig at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 3.

3.1.5 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

Kommunestyret skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Revisors funn

I egenerklæringsskjema til eierrepresentant er det opplyst om at selskapets virksomhet styres og måles opp mot søknaden «Arctication» og selskapsavtalen. «Arctication» er tittelen på Bodøs søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad. Bodø2024 IKS skal i sitt arbeid etterleve premissene i søknaden. Revisor har ikke informasjon om at disse to dokumentene er blitt revidert etter at de har blitt utarbeidet.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at fylkestinget, ved vedtakelse av selskapsavtale og godkjenning av søknaden «Arctication», har utarbeidet styringsdokumenter og avtaler som regulerer styring av selskapet. Dokumentene er ikke revidert. Det er imidlertid grunn til å understreke at selskapet Bodø2024 IKS er relativt nytt, ved at det ble etablert i 2020. Revisor har ikke informasjon som tilsier at selskapsavtalen burde ha vært revidert i tiden etter etablering. Når det gjelder søknaden «Arctication», så er dette en fastsatt søknad som er sendt til EU-parlamentet, og som Bodø2024 IKS skal etterleve i sin opprinnelige form. Det er altså ikke et styringsdokument som det er naturlig å revidere. På bakgrunn av dette er det etter revisors vurdering ikke relevant å vurdere hvorvidt fylkestinget jevnlig har revidert de styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

3.1.6 Oppnevning av eierrepresentanter

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst én representant. Vedkommende kommunestyre eller fylkesting oppnevner selv sine representanter. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Hvis ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder.

Jf. IKS-loven § 6

Revisors funn

De styrende organene i Bodø2024 IKS er representantskapet og styret. Selskapsavtalen slår fast at det skal være seks medlemmer i representantskapet, og at tre av disse skal oppnevnes av Nordland fylkesting. Det fremgår også at representantskapet skal bestå av politikere fra fylkeskommunen. Fylkesrådslederen i Nordland skal være representantskapets leder. Alle Nordland fylkeskommunes representanter i representantskapet er medlemmer av fylkestinget. Alle deltakere i selskapet, herunder også Nordland fylkeskommune, er representert med minst en representant i representantskapet.

Revisors vurdering

Utgangspunktet i IKS-loven er at representantskapet selv velger sin leder og nestleder. I selskapsavtalen til Bodø2024 IKS er det imidlertid bestemt at fylkesrådslederen i Nordland skal være leder, og ordføreren i Bodø skal være nestleder. Dette er det, etter IKS-loven, anledning til å regulere i selskapsavtalen. På bakgrunn av ovenstående funn er revisors vurdering at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 7 og IKS-loven § 6.

3.1.7 Eiermøter

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Revisors funn

Nordland fylkeskommune har informert om at det gjennomføres månedlige administrative samarbeidsmøter mellom fylkeskommunen og selskapet. I disse samarbeidsmøtene drøftes saker av løpende karakter. Revisor har fått oversendt referater fra fem samarbeidsmøter som ble avviklet i 2022. Referatene viser at det har vært representanter fra begge eiere og fra selskapet til stede i møtene. Fra Nordland fylkeskommune møter assisterende fylkesdirektør for samfunnsutvikling, seksjonsleder kulturutvikling, rådgiver kulturutvikling og leder for internasjonalt kontor i disse møtene.

Det fremgår av referatene at Bodø2024 har orientert om ulike forhold i alle møtene. Det fremgår også at eierne har gitt orienteringer om ulike tema. Videre fremgår det at en rekke ulike punkter har vært tatt opp i møtene. Følgende eksempler viser et utdrag av saker som har vært tema på samarbeidsmøtene.

- Status i organisasjonen
- Samhandling med eiere
- Profilering av Bodø2024 IKS, herunder også profilering hos eierne
- Internasjonal markedsføring – samarbeid med Visit Bodø
- Dialog med NRK
- Programpresentasjoner
- Presentasjon av forretningsplaner
- Økonomi
- Samarbeid med idretten

Det foreligger en samhandlingsplan mellom eierne og selskapet. Av samhandlingsplanen fremgår det at denne er arbeidsverktøyet til de administrative samarbeidsmøtene, og at dokumentet skal tydeliggjøre felles arbeidsområder og ansvarsfordeling mellom de tre organisasjonene. Planen viser blant annet hvilke punkter som skal tas opp i samarbeidsmøtene, og referatene fra møtene viser at planen benyttes i strukturering av møtene.

Dokumentet revideres jevnlig av Bodø2024 IKS, og avstemmes etter hvert samarbeidsmøte. I planen legges det jevnlig inn saker som må avklares og punkter som må følges opp mellom møtene.

Revisors vurdering

Det avholdes jevnlig møter mellom eier og selskapet. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 6.

3.1.8 Representantskapet

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår, og en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Regnskapet og årsberetningen fastsettes av representantskapet.

Jf. IKS-loven §§18, 20 og 27

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde sakliste. De enkelte deltakere skal med samme frist varsles om innkallingen og saklisten.

Jf. IKS-loven § 8, 2. ledd

Revisors funn

Bodø2024 er et interkommunalt selskap, og har derfor ikke vedtekter, men selskapsavtale. Av selskapsavtalen fremgår det at innkalling til ordinære representantskapsmøter skal skje skriftlig og minst fire uker i forkant av møtet.

Revisor har fått oversendt protokoller fra følgende avholdte representantskapsmøter i Bodø2024 IKS:

- 17. mars 2020
- 14. august 2020
- 13. oktober 2020
- 16. desember 2020
- 23. april 2021
- 15. desember 2021
- 22. april 2022
- 20. desember 2022
- 24. april 2023

En gjennomgang av protokoller fra ovenfor nevnte møter viser at representantskapet har vedtatt budsjett for årene 2020, 2021, 2022 og 2023. Det er vedtatt økonomiplaner for periodene 2021-2024, 2022 – 2025 og 2023-2025. Revisor kan ikke finne at det er vedtatt økonomiplan for perioden 2022 – 2024. Revisor finner også at budsjettet for 2020 ble behandlet i møte 16. desember 2020, og i samme møte som budsjett for 2021 ble behandlet. Budsjettet for 2020 er altså ikke vedtatt for kommende kalenderår, men for inneværende kalenderår. Revisor legger til grunn at dette har sammenheng med at selskapet ble stiftet sent i 2019, og at det derfor ikke ble avviklet representantskapsmøter i 2019 hvor det ville ha vært naturlig å behandle budsjett for 2020.

Representantskapet har behandlet årsregnskap og årsberetning for årene 2020, 2021 og 2022.

Revisor har gjennomgått innkallinger til representantskapsmøtene som er avholdt i 2021, 2022 og 2023. Vi fant at innkallingene i tre tilfeller ble sendt fire uker før møtet, mens innkalling til de to øvrige møtene ble sendt en og to uker før møtet. Innkallingene har inneholdt saksliste.

Revisors vurdering

Bestemmelse om innkallingsfrist til representantskapsmøte er tatt med i selskapsavtalen. Revisors vurdering er derfor at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 8. Videre har revisor funnet at det for alle de undersøkte årene er behandlet budsjett, økonomiplan, regnskap og årsberetning i representantskapsmøtene. Revisors vurdering er at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** IKS-loven §§ 18, 20 og 27. Innkalling til representantskapsmøter i 2021-2023 er ved tre tilfeller sendt innenfor IKS-lovens frist på fire uker. Ved to anledninger er innkalling sendt mindre enn fire uker før møtet. Revisors vurdering er derfor at Nordland fylkeskommune **til dels** har oppfylt IKS-loven § 8 (2).

3.1.9 Styrets sammensetning og kompetanse

Styret skal ha 5-7 medlemmer og et tilsvarende antall varamedlemmer, hvorav ett medlem med varamedlem kan velges av og blant de ansatte.

Jf. selskapsavtalen for Bodø2024 IKS § 9

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Vurder også spørsmål om habilitet i valg av styremedlemmer.

Jf. KS-anbefaling 9

Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Jf. KS-anbefaling 11

Dersom styret har seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre. Dette gjelder også ved valg av varamedlemmer.

Jf. IKS-loven § 10 jf. aksjeloven § 20-6

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Jf. KS-anbefaling nr.12

Revisors funn

I forbindelse med fylkestingssak 195/19 hvor selskapet ble etablert, ble det også gitt retningslinjer for styrets kompetanse. Av saksfremlegget fremgår at en må sikre seg at ulike interesser og kompetanse er representert. Videre fremgår:

«Først og fremst bør flere av styremedlemmene ha god kompetanse om Nordland, landsdelen og våre utviklingsbehov og utfordringer, samt forståelse for samisk kultur i en europeisk sammenheng.»

Det fremgår at *Nord universitet* bør være representert i styret som representant for fylkets fremste kompetanseinstitusjon med internasjonalt nettverk, og at det er viktig at universitetets representant har god oversikt over ressursene i institusjonen. Styret bør inneha kulturkompetanse og gode nasjonale, regionale og internasjonale nettverk, kompetanse om ledelse og styring av tilsvarende organisasjoner samt økonomisk kompetanse. Fylkeskommunen har i egenerklæringskjema informert om at styret innehar denne kompetansen. Videre at styret er representert med bred, sammensatt kompetanse fra academia, næringslivet, idretten, fra tidligere kulturhovedstad (Umeå) og samisk.

Styret i Bodø2024 IKS består per august 2023 av seks faste medlemmer, herav tre menn og tre kvinner. Det er ikke valgt varamedlemmer til styret.

Revisor har ikke informasjon som tilsier at Nordland fylkeskommune har anbefalt styret å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er imidlertid grunn til å vise til Nordland fylkeskommunes eierskapsmelding, hvor det vises til fylkeskommunens prinsipper for eierskap. Av punkt 9 fremgår det at Nordland fylkeskommune legger til grunn at styret har en styresammensetning som innehar nødvendig kompetanse, kapasitet og mangfold.

Vi har fått informasjon fra styret om at styret årlig evaluerer egen kompetanse, og at dette er en fast sak på styremøter en gang årlig. Revisor har også fått informasjon om at styremedlemmene i Bodø2024 IKS er gitt opplæring i styrearbeid av en ekstern aktør. Slik opplæring er gitt i regi av selskapet.

Revisors vurdering

Det er valgt seks medlemmer til styret i Bodø2024 IKS. Det er imidlertid ikke valgt varamedlemmer. Revisor vurderer derfor at Nordland fylkeskommune **ikke har oppfylt** § 9 i selskapsavtalen om at det skal velges et antall varamedlemmer til styret som tilsvarer antall faste medlemmer. Ovenstående funn viser at Nordland fylkeskommune som eier, ved etablering av selskapet, har definert hvilken kompetanse det er ønskelig at styrets medlemmer innehar. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 9. Revisor overprøver ikke hvorvidt slik kompetanse faktisk er representert i sittende, og i tidligere sittende styrer.

Eierne av selskapet har, ved oppnevning av styremedlemmene, sikret at det er kjønnsbalanse i styret. Revisors vurdering er derfor at Nordland fylkeskommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 11. Revisors vurdering er følgelig også at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** IKS-loven § 10 jf. aksjeloven § 20-6.

På bakgrunn av informasjon om at styret gjennomfører årlige egenevalueringer, og at det er gjennomført opplæring i styrearbeid, er revisors vurdering at styret i Bodø2024 IKS har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 12. Gjennom signalet Nordland fylkeskommune gir i sitt prinsipp nr. 9 for eierskap, må fylkeskommunen etter revisors vurdering anses å ha gitt en – i hvert fall indirekte – anbefaling til styret i Filmfond Nord AS om å vurdere sin egen kompetanse, slik KS-anbefaling nr. 12 går ut på. Revisors vurdering er således at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** den delen av KS-anbefaling nr. 12 som retter seg mot dem.

3.1.10 *Bruk av valgkomité*

Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.

Jf. KS-anbefaling nr. 10

Revisors funn

Som tidligere nevnt har Bodø2024 som interkommunalt selskap ikke vedtekter, men selskapsavtale. Av selskapsavtalen § 8 fremgår det at representantskapets leder og nesteleder utgjør selskapets valgkomite og innstiller til valg av representantskap og styre. Videre at valgkomiteen følger valgperioden for representantskapet.

Revisors vurdering

På bakgrunn av ovenstående funn er revisors vurdering at Nordland fylkeskommune har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 10.

3.1.11 *Bruk av numeriske vararepresentanter*

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Jf. KS-anbefaling nr. 14

Revisors funn

Det er ikke oppnevnt varamedlemmer til styret i Bodø2024 IKS.

Revisors vurdering

Det er ikke oppnevnt varamedlemmer til styret i Bodø2024 IKS, herunder hverken numeriske eller personlige. Revisors vurdering er at Nordland fylkeskommune **ikke har oppfylt** KS-anbefaling nr. 14.

3.2 Styret

3.2.1 *Rutiner for habilitetskonflikter*

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styrer i selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Revisors funn

Fylkesordfører og fylkesrådsleder sitter ikke i styret i Bodø2024 IKS. I egenerklæringsskjema har styreleder informert om at Bodø2024 IKS forholder seg til forvaltningslovens habilitetsregler. Det er også slått fast i selskapsavtalen at forvaltningsloven gjelder for selskapets virksomhet.

Revisors vurdering

Det er i tråd med KS-anbefalingen at verken fylkesordfører eller fylkesrådsleder sitter i styret. Det er ikke etablert egne rutiner for habilitetskonflikter i selskapet, men selskapet forholder seg til

forvaltningslovens bestemmelser om når inhabilitet foreligger, og virkningene av inhabilitet. Revisor har ikke informasjon som indikerer at det er tilknytning mellom nærstående blant selskapets administrasjon, styre og eiere. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at styret i Bodø2024 IKS har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 15.

3.2.2 Registrering av styreverv i styrevervregisteret

Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale foretak og selskaper bør registreres i KS sitt styrevervregister.

Jf. KS-anbefaling nr. 17

Revisors funn

Revisor har fått informasjon om at styreleder har registrert sitt styreverv i registeret, og at de øvrige styremedlemmene oppfordres til å gjøre det. Revisor har, gjennom selvstendige søk i styrevervregisteret, ikke funnet at noen av de øvrige styremedlemmene i Bodø2024 IKS har registrert sine verv der.

Revisors vurdering

På bakgrunn av ovenstående funn er revisors vurdering at styret i Bodø2024 IKS **ikke har oppfylt** KS-anbefaling nr. 18. Tilslutning til registeret er basert på frivillighet, og avviket fra KS-anbefalingen er således ikke av høy alvorlighetsgrad. Det er imidlertid her grunn til å vise til Nordland fylkeskommunes uttalelse prinsipp nr. 1 om at Nordland fylkeskommunes eierskap skal være preget av åpenhet.

3.2.3 Etsiske retningslinjer for selskapsdriften

Kommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål. Selskapet kan utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn

Det er ikke utarbeidet egne etiske retningslinjer for selskapet. Av selskapsavtalen fremgår det at Bodø kommunes vedtatte personalpolitikk og øvrige retningslinjer vedrørende personalspørsmål gjelder for selskapet. Revisor har i egenerklæringskjema fra styreleder fått informasjon om at selskapet også er pålagt å forholde seg til Bodø kommune sine etiske retningslinjer.

Revisors vurdering

Revisor vurderer at styret, ved at de i tråd med bestemmelser i selskapsavtalen benytter seg av Bodø kommune sine etiske retningslinjer, har **oppfylt** KS-anbefaling nr. 19. Revisor legger til grunn at Bodø kommune har ansvar for utarbeidelse og jevnlig revidering av etiske retningslinjer. Da Bodø kommune ikke er revidert objekt i denne eierskapskontrollen, foretas det ikke en vurdering av denne delen av KS-anbefalingen.

3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

I egenerklæringskjemaene til styreleder og administrerende direktør i Bodø2024 IKS stilte revisor spørsmål tilknyttet avtalemessige og juridiske forhold som er relevante for selskapet. På disse spørsmålene fikk vi følgende tilbakemeldinger:

- Selskapet har lovpålagte/tariffestede forsikringer for ansatte, yrkesskade, gruppeliv etc. i tillegg tingforsikring av leid kunst i kontorlandskapet og reiseforsikring for de ansatte. Seks ungdommer jobber i selskapets UNGprosjekt, og er forsikret på samme måte som tilsvarende i kommunale fritidsklubber. Selskapet kommer i tillegg til å tegne en ansvarsforsikring for arrangementene som selskapet vil arrangere selv i 2024. Det er ikke etablert styreansvarsforsikring.
- Selskapet har ikke heftelser i fast eiendom. Selskapet har ingen låneavtaler.
- Selskapet forholder seg til lov om offentlige anskaffelser, og anskaffelser av varer og tjenester legges ut på anbud. Eksempler på varer og tjenester som selskapet anskaffer er visuell identitet og tjenester innen grafisk design, hotellavtale og rammeavtale for leverandør av teknisk utstyr til kulturarrangementet.
- Selskapet forholder seg til offentliglova og til forvaltningslovens habilitetsregler.
- Selskapet følger Bodø kommunes arbeidsreglement og systemer for håndtering av avvik.
- Styret i selskapet er ikke kjent med at det er begått irregulære eller straffbare forhold i selskapets virksomhet.
- Selskapet har ikke uoppgjorte skatte- eller merverdiavgiftskrav, tvister for domstolene, pågående konflikter med samarbeidspartnere eller ansatte. Selskapet har ikke mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser.
- Selskapet har ingen uavklarte ansettelsesforhold.
- Selskapet har ikke bonusordninger.
- Selskapets budsjett og økonomiplan utarbeides av administrasjonen i Bodø2024, behandles av styret og godkjennes av representantskapet.

Revisor har spurt administrerende direktør hvilke faktorer som er sentrale for selskapets videre drift, og om det er identifisert forhold som tilsier at driftsforutsetningene kan bli svekket. Administrerende direktør har svart at selskapets mål er å gjennomføre Europeisk kulturhovedstad 2024, og evaluere prosjektet i 2025. Innen utgangen av 2025 skal selskapet avvikles. Direktørens vurdering er at selskapets forutsetninger for drift er i henhold til disse planene. Videre at budsjettet i søknaden til EU var i 2019-kroner, og at bevilgningene til selskapet fra Kultur- og likestillingsdepartementet, Bodø kommune og Nordland fylkeskommune, er vedtatt som en fast støtte som ikke justeres for inflasjon. Dette medfører at driftsforutsetningene blir svekket. Selskapet jobber med å skaffe ytterligere finansiering gjennom fond, søknadsordninger og private sponsorer, men regner det likevel som sannsynlig å måtte redusere ambisjonene på enkelte prosjekter for å komme i mål. Driftsforutsetningene ville ifølge administrerende direktør vært bedre om bevilgningene ble justert for lønns- og prisstigning.

3.5 Oppsummering og samlet konklusjon

KomRev NORD har vurdert om Nordland fylkeskommunes eierutøvelse i Bodø2024 IKS er i henhold til sentrale krav i lov om interkommunale selskap, kommuneloven, fylkestingets vedtak og forutsetninger samt etablerte normer for god eierstyring. Basert på opplysninger fra skriftlige dokumenter, muntlige opplysninger og opplysninger i såkalte egenerklærings skjemaer fra eierrepresentant, styret v/ styreleder og administrerende direktør er revisors vurderinger som listet opp nedenfor.

Eier Nordland fylkeskommune har **oppfylt**:

- IKS-loven § 4 om selskapsavtale
- IKS-loven § 6 om representantskap
- IKS-loven § 10 jf. aksjeloven § 20-6 om kjønnsbalanse i styret
- IKS-loven §§ 18, 20 og 27 om saker som skal behandles i representantskapet
- Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding
- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 3 om opplæring til folkevalgte
- KS-anbefaling nr. 4 om årlig rapport om selskapet
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 8 om innkallingsfrist til generalforsamling i selskapsavtalen
- KS-anbefaling nr. 9 om styrets sammensetning og kompetanse
- KS-anbefaling nr. 10 om bruk av valgkomite
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse i styret
- KS-anbefaling nr. 12 om å anbefale styret å jevnlig vurdere egen kompetanse

Eier Nordland fylkeskommune har **til dels** oppfylt:

- IKS-loven § 8 (2) om innkallingsfrist til generalforsamlinger

Eier Nordland fylkeskommune har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 14 om bruk av numeriske vararepresentanter
- Selskapsavtalen § 9 om oppnevning av varamedlemmer til styret

Styret i Bodø2024 IKS har **oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 12 om å etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for håndtering av habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr. 19 om etiske retningslinjer

Styret i Bodø2024 IKS har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 18 om registrering av styreverv i styrevervregisteret

Med bakgrunn i revisors funn og vurderinger er vår konklusjon på problemstilling 1 at **Nordland fylkeskommune fører kontroll med sine eierinteresser i Bodø2024 IKS**. Nordland fylkeskommune møter i representantskapet i selskapet, det gis årlige rapporteringer til fylkestinget om tilstanden i selskapet, og det gjennomføres hyppige samarbeidsmøter mellom selskapet og eierne.

Videre er vår konklusjon på problemstilling 2 at **Nordland fylkeskommunes eierinteresser i stor grad, men ikke fullt ut, utøves i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse**. I problemstillingen er det vektlagt tungt at de aller fleste av de utledede kriteriene er vurdert som oppfylt. Det er imidlertid også lagt vekt på at enkelte kriterier ikke er vurdert som oppfylt, herunder blant annet at eier ikke har fulgt opp det som er vedtatt i selskapsavtalen om at det skal oppnevnes varamedlemmer til styret. Oppnevning av varamedlemmer er et tiltak som kan sikre kontinuitet i styrearbeidet. Det er imidlertid grunn til å påpeke at anbefalingen om å benytte seg av numeriske varamedlemmer er en anbefaling som ikke passer i alle tilfeller. I selskaper som Bodø2024 IKS der det er særskilte krav til varamedlemmenes kompetanse på områder innenfor kulturliv, språk osv., kan en ordning med personlige varamedlemmer være bedre egnet til å sikre ivaretagelse av denne kompetansen i styret. Det er også grunn til å vektlegge funn som viser at det ikke i alle tilfeller kalles inn til representantskapsmøter i tråd med fristen som er gitt i IKS-loven.

4 UTTALELSER

Ifølge gjeldende standard for eierskapskontroll skal revisor sende et utkast til rapport til uttalelse til den som utøver kommunens eierfunksjon, og til det aktuelle selskapet. Uttalelsene skal i sin helhet fremgå av rapporten. Revisor sendte 14.8.2023 utkast til rapport for uttalelse til Nordland fylkeskommune og til Bodø2024 IKS v/ administrerende direktør og styreleder. Vi satte frist til 25.8.2023 for å avgi uttalelse.

Revisor fikk 25.8.2023 tilbakemelding fra administrerende direktør i Bodø2024 om at rapporten var mottatt, og at verken direktør eller styreleder så behov for å komme med en uttalelse fra selskapet. Nordland fylkeskommune v/ seniorrådgiver kunst- og kulturutvikling ga 29.8.2023 tilbakemelding om at Nordland fylkeskommune ikke ønsket å gi en uttalelse til rapporten.

5 ANBEFALINGER

Bodø2024 IKS skal etter det opplyste avvikles i løpet av 2025. Revisor anser det likevel hensiktsmessig å gi anbefalinger relatert til de funnene i vår rapport som avdekker avvik sett opp mot IKS-loven og gjeldende selskapsavtale for selskapet. På bakgrunn av slike funn, og revisors vurderinger, gis følgende anbefalinger:

- Nordland fylkeskomme anbefales å oppnevne varamedlemmer til styret i Bodø2024 IKS for å sikre at praksis er i tråd med forutsetningene i selskapsavtalen
- Nordland fylkeskommune anbefales å treffe tiltak for å sikre at det kalles inn til representantskapsmøter i tråd med frist gitt i IKS-loven

6 REFERANSER

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)
- Selskapsavtale for Bodø2024 IKS
- www.brreg.no
- www.ks.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Alta, Hammerfest, Lakselv, Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 16 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i Nordland fylkeskommune:

<i>Rammeavtaler</i>	2023
<i>Tannhelse</i>	2023
<i>Koronapandemien og fylkeskommunens ansatte</i>	2022
<i>Pendlerboliger</i>	2022
<i>Fylkesveg investeringer</i>	2022
<i>Videregående opplæring – gjennomføring yrkesfag</i>	2022
<i>Eierskapskontroll Filmfond Nord AS</i>	2022
<i>Saksbehandling</i>	2021
<i>Eierskapskontroll Nordlandskraft AS</i>	2021
<i>Kollektivtransport – oppfølging av bruttokontrakter</i>	2021
<i>Bompengeselskap Nord AS</i>	2020

